

CRÍTICA LITERÀRIA

Joan Cuscó i Clarasó

Democràcia i educació

Un dels pilars de qualsevol sistema democràtic és l'educació. L'altre és la justícia. La llibertat, la responsabilitat i la pluralitat depenen del bon funcionament d'ambdós. El llibre que ara ens ocupa tracta del primer a partir de les diverses lleis educatives que s'han fet des de la mort de Franco.

Navarra, en un llibre que va creixent en intensitat i que a banda de ser crític també fa propostes en positiu, fa un repàs de les diferents lleis educatives, dels seus pressupòsits, dels seus efectes i dels seus problemes. Ho fa des del malestar d'algú que creu en l'educació, que hi treballa al peu del canó i posant al descobert els jocs de paraules que sovint fan incomprendible allò que realment passa (i que volen evitar i menysprear qualsevol intent de crítica), per exemple quan diu: *“Y a toda esta rutina, y a toda esta improvisación y privatización, a toda esta operación de compraventa de datos de nuestros menores, la llamamos innovación.”*

Fa unes dècades, Viktor Frankl va dir que el gran problema del psicoanàlisi era el “pan-determinisme”: buidar

l'ésser humà de la llibertat i de la possibilitat de revoltar-se davant allò i aquells que l'envolten. El cert és, però, que ha triomfat el freudisme, que és una psiquiatria que ens fa dependents i addictes. I penso que aquesta és la clau per comprendre l'estocada final amb què Navarra clou el llibre per provocar la reflexió després del rigorós recorregut per les diverses lleis educatives: *“Un mundo programado precisamente a través de una escuela*

para la ignorancia que ha decidido dejar de enseñar para dedicarse al diseño del ser del futuro: tan dócil como previsible, tan feliz como encerrado en sí mismo, que ha de encajar a la perfección en nuestras estratificaciones y previsiones y clasificaciones socioeconómicas y psicologistas.”

Navarra també tracta altres problemes: que el 52% del professorat diu que no domina el temari, que els alumnes no tenen comprensió lectora, la desinversió en educació, les fal·làcies que s'utilitzen per fer veure que som més moderns que ningú...

Com diu Jordi Sales, cal deixar de pensar en allò que podem fer a través de l'escola i veure allò que a l'escola li cal fer: que el cor de l'escola no són les sales de reunions sinó les aules i que hem d'evitar la tendència a omplir l'escola d'ocupacions buides en densitat i poc aptes per vehicular res de seriós.

PROHIBIDO APRENDER

Autor: Andreu Navarra

Editorial: Anagrama

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2021

Nombre de pàgines: 105